

5.1 Färgblindhet

Steg 5. Reflektera

Tid: 45 min

Individuell övning

Sammanfattning

“Jag ser inte hudfärg, bara människor”. Att säga som citatet kommer oftast från goda intentioner och att vi har ett ideal att vara inkluderande och rättvisa. Trots det leder den typen av inställning, som kan kallas “färgblindhet”, till stora problem med att komma vidare i arbetet med jämlikhet, mångfald och inkludering. I den här individuella reflektionsövning ska vi jobba med detta viktiga tema för att gå från färgblindhet till färgmedvetenhet.

Gör så här

- Läs texten “Från färgblindhet till färgmedvetenhet”.
- Se utbildningsfilm 1 om färgblindhet, språk och konsekvenserna av hudfärgsbaserad diskriminering framtagen av Länsstyrelsen Stockholms projekt “Vidga normen”. Tänk på att pausa klippet vid övningen och frågorna som ställs för möjlighet att reflektera.
- Se utbildningsfilm 2 som visar ett case kring en rekryteringssituation och diskutera sedan frågorna i slutet av övningen. Om det finns möjlighet och ni är flera i teamet som gör övningen samtidigt kan ni välja att genomföra en gemensam diskussion kring dessa.

Övning

Från färgblindhet till färgmedvetenhet

“Färgblindhet” eller “postraciality” är ett koncept som forskats på av bland annat David Theo Goldberg. I sin bok *Are We All Postracial Yet?* utforskar han vad som gör att rasism som fenomen fortsätter att finnas. Hans huvudsakliga argument, som titeln antyder, är just “postraciality” eller tron på att vi i dagens samhälle lever i en färgblind tid där hudfärg inte längre spelar någon roll. Vad han menar är att vi tenderar att blanda ihop vår idealbild med att faktiskt blicka ut över det samhället vi har, vilket gör det svårt för personer som utsätts för rasism i dagens samhälle att uttrycka det. Färgblindhet är tron att hudfärg är osynlig och riskerar därför leda till en brist på erkännande av de strukturella former av utsatthet som folk står inför. Han menar att färgblindhet blir som en metod för att undvika diskussioner om sociala orättvisor i samtiden.

MAKE EQUAL

Som vi tog upp i sammanfattningen till övningen så leder tankegångar som "jag ser inte hudfärg" eller "jag ser bortom hudfärg" till hinder för jämlikhetsarbetet trots att det oftast kommer från goda intentioner. För faktum är att människor behandlas olika, ges olika förutsättningar och riskerar att utsättas för hat och våld dagligen just på grund av hudfärg - och detta osynliggörs om vi inte vågar prata om hudfärg och rasifiering. Faktum är att det är en inneboende motsättning i arbetet för jämlikhet att vi för att nå målet att grupptillhörighet och identiteter INTE ska spela roll måste våga se och prata om just grupper och identiteter som en metod för att nå målet. Kopplat till hudfärg och rasifiering finns en särskild utmaning i Sverige att kunna prata om, och ta tag i, rasistisk ojämlikhet och rasistiska strukturer. Det beror till stor del på Sveriges historia av rasbiologisk forskning och den svenska självbilden av att vara en moralisk supermakt. Mot den bakgrunden har Länsstyrelsen i Stockholms projekt "Vidga normen" brutit ny mark då det haft specifikt fokus på just den hudfärgsbaserade diskrimineringen. I den här övningen ska vi bland annat ta del av en del av deras viktiga material för att gå från färgblindhet till färgmedvetenhet.

[Utbildningsfilm 1](#)

Tänk på att pausa filmen vid reflektionsfrågor och övningar för att få tid att tänka för dig själv.

[Utbildningsfilm 2](#)

Reflektionsfrågor:

- Vilka situationer såg du i klippet där fördomar och stereotyper kopplat till hudfärg och etnisk tillhörighet spelar roll?
- På vilka sätt ser du att hudfärg påverkar människors vardag i samhället i stort? I arbetslivet? På din arbetsplats?
- Det är vanligt att prata om hudfärg i singular. Ett exempel är plåster som ofta kallas "hudfärgade" när de är ljust beige. Vad innebär det att det är så? Vad kan vi göra istället tycker du?
- Hudfärg har också en stark koppling till uppfattningen om "svenskhet". Vad betyder frågan: "Är du helsvensk?"? På vilka sätt förknippas svenskhet till en fråga om hudfärg?
- Summera till sist vilka anledningar du ser till att gå från "färgblindhet" till "färgmedvetenhet" efter att ha gjort övningen?

Materialtips

[Brottsförebyggande rådets rapport om afrofbiska hatbrott i Sverige \(2022\)](#)

[Barnombudsmannen om barns och ungas utsatthet för rasism \(2021\)](#)

[Friendsrapporten 2021 om rasistisk mobbning](#)